Μοναχικό ταξίδι ανισόπεδων διαβάσεων

Σάββας Πατσαλίδης

“Απέδειξα μαθηματικώς πως με τη μέθοδο των δύο είναι αδύνατο το μέτρημα των άστρων. Ο καθένας βγάζει το δικό του αποτέλεσμα απομάκρυνσης”. Λόγια της πολύ καλής ποιήτριας Κικής Δημουλά, τα οποία δανείζομαι για να δώσω εν συντομία το στίγμα του τελευταίου έργου του Άκη Δήμου, “Μου θυμίζεις φιλιά”, που είδαμε πρόσφατα σε πανελλήνια πρώτη στις “Νέες Μορφές”, οι οποίες έχουν βάλει ένα μεγάλο στοίχημα για τη φετινή χρονιά.

Χωρίς να είναι η πρώτη φορά που επισκέπτονται το ελληνικό έργο—έχουν προηγηθεί οι πολύ καλές παραστάσεις των έργων ***Καράκορουμ*** (Στάικος), ***Τα λουλούδια στην κυρία*** (πάλι του Δήμου) και ***Ιστορίες των βράχων*** (Μαρκάκη)—ειδικά φέτος δείχνουν πως θέλουν να κερδίσουν τις εντυπώσεις μέσα από ένα ρεπερτόριο αποκλειστικά ελληνικών προτάσεων, μεταξύ των οποίων και το κλασικό πλέον ***Τάβλι.*** Μέχρι να δούμε, όμως, τι έχει να προτείνει ειδικά γι' αυτό το τελευταίο ο Γ. Ρήγας από τη θέση του σκηνοθέτη, ας μιλήσουμε για την εναρκτήρια παράσταση της ομάδας, το ***Μου θυμίζεις φιλιά***. Έργο στο οποίο λέω και ναι και όχι. Και εξηγούμαι.

Κατ" αρχάς, δεν νομίζω ότι είναι η καλύτερη δουλειά του Δήμου. Εκτιμώ πως έπεται και της ...***Ιουλιέτας*** και των ....***Λουλουδιών***. Το εισέπραξα σαν ένα μάλλον κοινότοπο ταξίδι της μέρας μέσα στη νύχτα (του “Εγώ”), για να παραφράσω λίγο τον τίτλο έργου του Ε. Ο' Νηλ, με επιβάτες την 23χρονη ζωγράφο Δάφνη, που αποφασίζει να ζήσει τον εφηβικό της έρωτα με τον Ντίνο, ένα δημοσιογράφο με τον οποίο είχε παλαιότερα σχέσεις η αδερφή της (τώρα στην Πορτογαλία). Και για να πετύχει τον σκοπό της, πλησιάζει τον κολλητό του φίλο Μάρκο. Και έτσι αρχίζει ένα οδοιπορικό στα αδιέξοδα των σχέσεων, την αποξένωση και τις νευρώσεις. Άλλο ένα ταξίδι μοναξιάς όπου, όπως λέει και η ποίητρια Μ. Λαϊνά, “διασχίζει κανείς μόνος του το δάσος”. Και πράγματι.

Αυτός περιμένει αυτήν, και αυτή περιμένει τον άλλον και, τέλος, όλοι μαζί περιμένουν τον δικό τους “Γκοντό”, που ξέρουμε ότι ποτέ δεν θα εμφανιστεί. Και ενώ περιμένουν, μιλάνε διαρκώς, για να μην πεθάνουν. Ο λόγος τους λιτός, άμεσος, στακάτος και σταράτος. Ανάλογα και τα συναισθήματα: γυμνά, ξεκάρφωτα, χωρίς συνέχεια και παραλήπτες, αναγκαστικά επιστρέφουν ξανά στη βάση τους. Πληγωμένα ή όχι,

αδιάφορο. Άλλωστε, όπως γράφει και ο Μπαρτ, η μοιραία ταυτότητα του ερωτευμένου δεν είναι άλλη απ' αυτήν: "Είμαι αυτός που περιμένει".

Ως εδώ όλα φαντάζουν μοντέρνα και αφτιασίδωτα. Και όντως έτσι είναι. Η διαφωνία μου δεν είναι (και δεν θα μπορούσε να είναι) ασφαλώς στη (σκληρή) απλότητα δρωμένων και συναισθημάτων, αλλά στην επιφανειακή τους φυσιογνωμία. Δεν είδα ευρύτητα και (ειδικό) βάρος στον προβληματισμό του Δήμου. Δεν τον είδα να βυθίζεται στα σκοτεινά διαμερίσματα της σύγχρονης μοναξιάς των νέων ανθρώπων, στο εσωτερικό δράμα και στις εξωτερικές του εκδηλώσεις, και να τα λούζει στο φως των προβολέων της γραφής του. Μου φάνηκε μάλλον εύκολα γραμμικός και συνεπώς προβλέψιμος, λες και ήθελε να μας τα πει και να ξεμπερδεύει. Να μας πει άλλη μια ιστορία σαν τις χιλιάδες που ακούμε και διαβάζουμε κάθε μέρα, χωρίς εκείνο το αναγκαίο "κάτι" που τις κάνει να ξεχωρίζουν και να αντέχουν στον χρόνο.

Ρωγμές και ανισότητες που φαίνεται πως εντόπισε η γυμνασμένη ματιά της Μ. Μπεκρή, γι' αυτό και κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες να δώσει στο έργο κάποια από την ένταση και το εσωτερικό νεύρο που του έλειπαν. Ορθώς απέφυγε τον όποιο κλειστό χώρο ή, τέλος πάντων, ένα χώρο με αναγνωρίσιμα περιγράμματα, και επέλεξε την πιο ευρύχωρη σκηνογραφική λύση με την κονστρουκτιβιστική (τριών επιπέδων) μεταλλική κατασκευή, η οποία σαφώς τη βοήθησε να μετακινήσει τα δρώμενα από το ειδικό στο γενικό, να δείξει καλύτερα τη σκληρή εικόνα της ζωής με τα μεταλλικά συναισθήματα και να εικονοποιήσει την "τριχοτόμηση" του συναισθηματικού κόσμου του έργου (τρεις πρωταγωνιστές, ο καθένας με τα δικά του αισθήματα για τον άλλο)— ποντάροντας, για το τελευταίο, λιγότερο στον λόγο και πιο πολύ στο σωματικό παίξιμο, που πλέον έχει εξελιχθεί σε σήμα κατατεθέν των "Νέων Μορφών". Ρίσκο που κάπου απέδωσε, κάπου όχι.

Για παράδειγμα, κάποιες στιγμές ανάμεσα στη σχετικά πιο έμπειρη Κοσκινά και τον Δ. Κοντό είχαν παλμό και αυθεντικότητα, όπως και ορισμένα τετ α τετ ανάμεσα στους δυο φίλους (από Δ. Κοντό/Μ. Σιώνα) ήταν αρκούντως κυνικά. Υπήρχαν όμως και στιγμές όπου ήταν έκδηλη η δυσκολία να σημάνουν ανάμεσα στη σιωπή και τις παύσεις των λέξεων, να εκφράσουν δηλ. την ιστορία πέρα από την καταχωρημένη αφήγηση. Στον ελλειπτικό λόγο του Δήμου απαντούσαν με μια σχετική συναισθηματική και εκφραστική ασάφεια, που δείχνει ότι χρειάζονται ακόμη να καλλιεργήσουν πολύ το φωνητικό τους όργανο και να διευρύνουν τη γκάμα της εσωτερικής τους τεχνικής για

να αντέχουν και σε ποικίλα συναισθηματικά φορτία. Πάντως, αυτό που ήταν διαρκώς στη σκηνή ήταν η ευφορία των νιάτων.

Τα σκηνικά της Παπαδοπούλου επιτυχημένη σύλληψη. Δεν γλύκαναν την αποξένωση. Την τόνωσαν. Στην κίνηση η διδασκαλία της Α. Θεοφανίδου λιτή, ανάλογη με τη λιτότητα του λόγου, υπογράμμισε στα σωστά σημεία και με τη δέουσα δοσολογία την αποξένωση και τις απρόσωπες σχέσεις. Τα κοστούμια της Ρ. Μπέλλου μέσα στο πνεύμα της σκηνοθετικής διδασκαλίας. Το ίδιο και οι φωτισμοί του Γ. Παρασκευόπουλου, μαζί με τη μουσική επιλογή του Κ. Εφραιμίδη.

Κάπως έτσι είδα τα πράγματα δύο μέρες μετά την πρεμιέρα. Και αυτό που έχω να πω σαν κατακλείδα είναι ότι, κάθε φορά που βγαίνω από το στούντιο των "Νέων Μορφών", είμαι ευδιάθετος και γεμάτος, ακόμη και όταν έχω τις όποιες επιφυλάξεις ως προς το ίδιο το κείμενο ή την ίδια την παράσταση. Και αυτό το αποδίδω σε κάτι πολύ απλό: είναι ένας θεατρικός χώρος, όπου ακόμη επιβιώνει ο ενθουσιασμός, η φαντασία, η εργαστηριακή δουλειά, το ψάξιμο, το δόσιμο, η αναζήτηση, η τόλμη. Πράγματα σπάνια στο σημερινό θέατρο των υψηλών προϋπολογισμών, του γρήγορου κέρδους, της εξίσου γρήγορης κατανάλωσης και, ασφαλώς, της ακόμη γρηγορότερης αφόδευσης.

Αγγελιοφόρος της Κυριακής

1 Δεκεμβρίου 2002